

Vabariigi Valitsuse määruse
“Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning
taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude
saavutamise tähtajad” eelnõu
SELETUSKIRI

I Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse määruse “Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad” eelnõu (edaspidi *eelnõu*) on ette valmistanud Keskkonnaministeeriumi (edaspidi *KKM*) jäätmeosakonna peaspetsialist Malle Piirsoo (626 2859, malle.piirsoo@envir.ee). Eelnõu õiguslase korrektsuse tagas KKM õigusosakonna jurist Helena Ambrozevits (626 2829, helena.ambrozevits@envir.ee) ning keeleteimetaja oli KKM haldusosakonna spetsialist Enel Ormus (626 2906, enel.ormus@envir.ee).

Määrus kehtestatakse “Jäätmeseaduse” § 26 lõigete 3 ja 8 alusel. Määrusega reguleeritakse patarei- ja akujäätmete kogumise, tootjale tagastamise, ringlussevõtu ning kõrvaldamise nõudeid ja korda, kogumise määrasid ja kogumise määra saavutamise tähtaegu, sihtarvused ning sihtarvude saavutamise tähtaegu.

Praegu kehtib patareide ja akude kogumist ja edasist käitlemist käsitlev keskkonnaministri 26. aprilli 2004. a määrus nr 27 „Ohtlike aineid sisaldavate patareide ja akude käitlusnõuded“. Määrusega on kehtestatud kogutavate patareide ja akude liigid ning kogumisele, laadimis- ja ladustuskohtadele esitatavad nõuded. Kuna patareid ja akud kuuluvad probleemtoodete hulka, ei täida nimetatud määrusega kehtestatud nõuded probleemtoodete kogumise ja käitlemise eesmärgi (see määrus tunnistatakse kehtetuks alates 26. septembrist 2008), sealhulgas ei ole täpselt määratud tootja kohustused. Kogumise nõue nimetatud määruses sätestatud kujul ei ole täpne ning enamik tootjad ja turustajad ei täida oma kohustusi, sest omavalitsuste jäätmekavades ja jäätmehoolduseeskirjades ei ole täpselt määratud, kes ja kuidas peaks patareid ja akusid koguma. Kuigi patareid kogutakse ka praegu, ei ole võimalik patareid ja akusid omavalitsuste lõikes võrdsetel alustel taaskasutusse anda, sest see sõltub paljuski kohaliku omavalitsuse jäätmekäitluse korraldamisest oma haldusterritooriumil. Sellest tulenevalt satub veel väga palju patareid ja akusid prügilatesse. Uuringu tulemuste kohaselt (2005. a andmed) kogutakse ja suunatakse edasisele käitlemisele ligi 66% aasta jooksul müüdud pliiakudest, ligi 5% nikkelkaadmiumakudest, ligi 36% nikkel-metallhüdriidakudest ning ligi 6% kantavatest patareidest ja akudest. Kantavatest patareidest ja akudest on enamik kogutud elanikelt. Ülejäänud patareid ja akud viiakse muude jäätmetega põhiliselt prügilatesse. Tehes tagasivõtu kõigile patareid ja akusid turustatavatele ettevõtetele (tootja kogub patarei- ja akujäätmeid läbi turustajate) kohustuslikuks ning andes teistele huvitatud isikutele (näiteks jäätmekäitlejatele) võimaluse osaleda patarei- ja akujäätmete kogumis-, töötlemis- ning ringlussevõtu skeemides, on võimalik kokku korjata märkimisväärselt suurem hulk müüdud patareid ja akusid. Tarbijate (lõppkasutajate) pidev teavitamine patarei- ja akujäätmete äraandmise võimalustest suurendab kogutavate patarei- ja akujäätmete koguseid veelgi.

8. juunil 2007 toimus KKM majas KKM jäätmeosakonna ja suuremate patareide ja akude tootjate ühine nõupidamine, kus arutati patareidirektiivist tulenevaid nõudeid ning nende Eestis rakendamist. Nõupidamisel kiitsid tootjad põhimõtteliselt heaks eelnõu kohase määrusega sätestatavad nõuded.

II Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrust kohaldatakse kõigile „Jäätmeseaduse“ § 25 lõike 3 punktis 1 nimetatud patareide ja akude jäätmetele.

Eelnõu on koostatud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 91/157/EMÜ (edaspidi *patareidirektiiv*).

Määruse §-ga 1 sätestatakse eri liiki patareide ja akude mõisted. Kantav patarei või aku on patarei, nõöpelement, patareikogum või aku, mis on suletud, mida saab kanda ning, mis ei ole tööstuslik patarei või aku ega mootorsõiduki patarei või aku. Kantavate patareide ja akude näiteks on täielikult suletud patareid ja akud, mida inimene suudab raskusteta käes kanda ja mis ei ole mootorsõiduki patareid või akud ega tööstuslikud patareid või akud. Siia hulka kuuluvad ühe elemendiga patareid (nagu AA ja AAA patareid) ning patareid ja akud, mida lõppkasutajad kasutavad mobiiltelefonides, sülearvutites, juhtmeta mootor-tööriistades, mänguasjades ja kodumasinates nagu elektrilised hambaharjad, elektripardlid ja käeshoitavad tolmuimejad (sealhulgas koolides, kauplustes, toidlustusettevõtetes, lennujaamades, kontorites või haiglates kasutatavad sarnased seadmed), ja mis tahes patareid või akud, mida tarbijad võivad kasutada tavalistes kodumasinates.

Mootorsõiduki patarei või aku on patarei või aku, mida kasutatakse mootorsõiduki käivitus-, valgustus- või süüteseadmes. Seni on enamlevinud pliiakud ja nikkel-kaadmiumakud.

Tööstuslik patarei või aku on patarei või aku, mis on kavandatud üksnes tööstuslikuks või erialaseks kasutamiseks või mida kasutatakse mis tahes tüüpi elektrisõidukis. Tööstuslikuks patareiks või akuks loetakse üldjuhul iga patarei või aku, mis ei ole suletud ega ole mootorsõiduki patarei või aku. Tööstuslike patareide ja akude näiteks on haiglate, lennujaamade või kontorite avarii- ja tagavara toiteallikana kasutatavad patareid ja akud, rongides ja lennukites kasutatavad patareid ja akud ning avamerel naftapuurplatvormides või tuletornides kasutatavad patareid ja akud. Näidete hulka kuuluvad ka patareid ja akud, mis on kavandatud üksnes kaupluste ja toidlustusettevõtete käeshoitavate makseterminalide, kaupluste triipkoodilugejate, telekanalites ja kutselistes stuudiotetes kutsealaseks kasutamiseks mõeldud videoseadmete, kaevandustöötajate ja kutseliste sukeldujate kiivritele kinnitatavate lampide jaoks, elektriliste uste varupatareid ja -akud uste blokeerumise või inimeste uste vahele jäämise vältimiseks, instrumentides või eri liiki mõõte- ja juhtimisseadmetes kasutatavad patareid ja akud ning päikesepaneelides fotogalvaanikas ja teistes taastuvenergiarakendustes kasutatavad patareid ja akud. Tööstuslike patareide ja akude hulka kuuluvad ka patareid ja akud, mida kasutatakse elektrisõidukites, nagu elektriautod, ratastoolid, jalgrattad, lennujaamade sõidukid ja automaatveokid.

Ettevõtja käesoleva määruse tähenduses on tootja, koguja, ringlussevõtja ja muu käitlemisega tegelev ettevõtja. Ettevõtja mõistest (võrreldes patareidirektiivi mõistega) on välja jäetud käesoleva määruse raames turustaja, sest turustajale ei laiene kogumise määra ja ringlussevõtu sihtarvude täitmise nõue, kuid määruses on kasutatud *ettevõtja* mõistet eelkõige kogumise määra ja ringlussevõtu sihtarvude täitmise kontekstis. Ettevõtja mõistet kasutatakse just seetõttu, et vastavalt patareidirektiivi retsitaalile 16 ning artikli 8 lõigetele 3 ja 4 peaks kõik huvitatud isikud saama osaleda kogumis-, töötlemis- ja ringlussevõtu skeemides. See aga tähendab ka seda, et need huvitatud isikud peaksid ühtlasi ka ise vastutama kogumise määra ja ringlussevõtu sihtarvu täitmise eest, kui nad tegutsevad iseseisvalt ilma tootja volitusega. Sarnaselt on sätestatud ka „Jäätmeseaduse“ § 26 lõikes 1¹.

Määruse §-s 3 sätestatakse kantavate ja mootorsõidukite patareide ja akude kasutajale antavale teabele esitatavad nõuded. Lõikes 1 sätestatakse, et tootja, kellel on kohustus patarei- ja akujäätmeid koguda, peab panema kauplusesse (turustaja müügikohta), kus tema turule

lastud patareisid ja akusid müüakse, üles teate, et selles müügikohas (kaupluses) kogutakse patarei- ja akujäätmehid. Teave peab olema piisavalt suurel lehel kõigile kaupluse külastajatele nähtaval kohal, piisavalt suure kirjaga ning vähemalt eesti ja vene keeles ning ka inglise keeles. Teabelehe suuruse osas tehakse erand kioskitele, kus seinapinna väiksuse tõttu ei ole võimalik väga suurt teadet üles panna. Teavet ei pea panema, kui patarei- ja akujäätmehid kogumismahuti on müügikoha külastajatele nähtavas kohas ning kogumismahutil on asjakohane märgistus (näiteks „Sii saad panna oma kasutatud patareid ja akud“). Venekeelse info andmine on hädavajalik, sest Eestis on veel üsna palju muust rahvusest elanikke, kes kõnelevad ainult vene keelt ning ei saa piisavalt aru eesti keelest. Seega, kui oluline info oleks ainult eesti keeles, läheks see nende jaoks kaduma. Lahuskogumise korraldamine ei oleks piisavalt tõhus, kui ainult üks osa Eesti elanikkonnast omaks teavet, et patarei- ja akujäätmehid tuleb koguda muudest jätmetest lahus. Inglise keelne info on mõeldud eelkõige turistidele (fotoaparaatide, videokaamerate patareid ja akud).

Kantavate ning mootorsõidukite patareide ja akude tootjal on kohustus vähemalt üks kord aastas korraldada üleriigiline teabekampania. Teabekampania käigus peab käsitlema järgmist: esiteks, milline on patareides ja akudes sisalduvate ainete võimalik mõju keskkonnale ja inimese tervisele; teiseks, patareisid ja akusid ei ole soovitatav kõrvaldada sortimata olmejätmetena. Tarbijaid (kasutajaid) tuleb kutsuda üles osalema jätmete lahuskogumises nii, et patarei- ja akujäätmehid töötlemine ning ringlussevõtt oleks hõlbustatud. Kolmandaks, teave kogumis- ja ringlussevõtu skeemidest; neljandaks, teave sellest, kuidas patareide ja akude kasutajad saavad kaasa aidata patarei- ja akujäätmehid ringlussevõtule; viiendaks, milline on lahuskogumise märgis ning keemilise sümboli tähendus. Üleriigilise teabekampaniad korraldatakse televisiooni, raadio, välireklaami, brožüüride ja muude sarnaste võimaluste kaudu. Piirkonniti korraldatavate kampaniate arv ja viis ei ole piiratud. Teabekampaniaks ei loeta ainult oma veebilehel tehtavat kampaniat, sest Internetile ei ole kõigil juurdepääsu. Tootjad võivad kulude kokkuhoidmiseks korraldada kampaniaid ühiselt. Tööstuslike patareide ja akude tootja võib teabekampania asemel teha teabe kättesaadavaks ka muul viisil, näiteks juhustena, oma veebilehel.

Määruse §-s 4 sätestatakse, et patarei- ja akujäätmehid tuleb koguda muudest jätmetest lahus.

Määruse §-ga 5 sätestatakse nõuded patareide ja akude tagasi võtmiseks. Nii kantavate kui ka mootorsõidukite patareide ja akude tootjal on kohustus patarei- ja akujäätmehid tasuta tagasi võtta sõltumata sellest, kas patareide või akude tarbija (lõppkasutaja) kavatses uue patarei või aku osta või mitte. Kasutatud patareide ja akude tagastamine peab olema võimalik kõikides müügikohtades, kus müüakse nimetatud patareisid ja akusid. Selline müügikohtade baasil tegutsev kogumissüsteem on parim viis, kuidas kindlustada, et võimalikult palju patareisid ja akusid toodaks tootjale tagasi. See kogumissüsteem arvestab ka patareidirektiivi artikli 8 lõike 1 punkti a, sest kaupluste (müügikohtade) võrgustik on välja kujunenud vastavalt rahvastikutihedusele. Ka logistiliselt ei ole selline skeem seotud suure veokulu ja negatiivse keskkonnamõjuga, sest täitunud patarei- ja akujäätmehid kogumismahuti vahetamiseks tühja vastu ei ole vaja teha eraldi sõite. Maapiirkondade kaupluste omanikel on kaks võimalust toimetada täis saanud patarei- ja akujäätmehid kogumismahuti tootjale või tema volitatud isikule. Esimesel juhul käib kaupluse omanik ise hulgilaos kauba järel. Ta võtab täis saanud kogumismahuti kaasa ja annab selle üle tootjale või tema volitatud isikule ning saab vastu tühja kogumismahuti. Teisel juhul, kui kauba toob kohale logistikaettevõtte, toob ta kauplusele ka uue tühja kogumismahuti ning võtab täitunud kogumismahuti kauplusest kaasa. Mõlemal juhul peab kauplus eelnevalt tootjale või tema volitatud isikule teada andma, et kaupluses asuv kogumismahuti on täis. Kolmandal juhul korraldab tootja ise teatud perioodi jooksul kogumismahutite tühendamisringe. Nimetatud ringide sagedus peab olema selline, et peab

olema välistatud olukord, kus tarbijatel ei ole võimalik kogumismahutitesse patareid- ja akujäätmeid panna, sest mahuti on täis.

Kantavate ja mootorsõidukite patareid ja akude tootja või tema volitatud isik peab varustama turustajat patareid- ja akujäätmete kogumise mahuti(te)ga, et oleks võimalik turustaja müügikohas kantavate ja mootorsõidukite patareid- ja akujäätmete kogumine. Tootja on kohustatud tagasi võtma ainult sellist liiki patareidid või akusid, mida ta ise müüb. Näiteks kui turustaja müüb ainult kantavaid patareidid ja akusid, peab tema müügikoha kaudu koguma kantavaid patareidid ja akusid ning ei ole kohustatud tagasi võtma teist liiki patareidid ja akusid (näiteks mootorsõidukite omi või tööstuslikke). Tootja on kohustatud turustajalt ning kohalikul omavalitsuselt patareid- ja akujäätmed tasuta vastu võtma. Kohaliku omavalitsusega võrdsustatakse ka kohaliku omavalitsuse jäätmejaamas toimetav jäätmekäitleja, kes tegutseb seal halduslepingu alusel. Samuti jäätmekäitlejalt, kellel on haldusleping omavalitsuse või omavalitsustega nende haldusterritooriumil ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamiseks, ning mille käigus on kogutud patareid- ja akujäätmeid. Paragrahvi 5 lõikes 3 on sätestatud, et tööstusliku patareid või aku tootja ei või keelduda lõppkasutajalt tagasi võtmast tööstuslike patareidid ja akude jäätmeid, sõltumata nende keemilisest koostisest ja päritolust. Lõigetega 4 ja 5 sätestatakse, et nii elektri- ja elektroonikaseadme kui ka mootorsõiduki tootja on kohustatud elektri- ja elektroonikaseadmes või mootorsõidukis oleva patareid või aku koos seadmega tasuta tagasi võtma. Elektri- ja elektroonikaseadme või mootorsõiduki tootja ei pea seadmes või sõidukis olevat patareidid või akut tasuta tagasi võtma, kui see isik (näiteks muu ettevõtja) kogub elektroonikaromusid või romusõidukeid iseseisvalt ilma ühegi tootja volitusega. Sellisel juhul peab see isik katma ise patareid või aku ringlussevõtu kulud ning vastutab kogumise määra ja ringlussevõtu sihtarvude täitmise eest. Säte tuleneb „Jäätmeseaduse“ § 26 lõikest 1¹ ja lõike 4 teisest lausest. Paragrahvi 5 lõikega 6 sätestatakse, et kui kantavaid või mootorsõidukite patareid- ja akujäätmeid kogub iseseisvalt edasise töötlemise eesmärgil muu ettevõtja kui tootja, siis selline ettevõtja (jäätmekäitleja) peab tagama, et erasikud saaksid tema kogumisvõrku üle anda kantavate patareidid ja akude või mootorsõidukite patareidid või akude jäätmed ning juriidilised isikud vähemalt kantavate patareidid või akude jäätmed tasuta. Lõikes nimetatud juhtudel võib ettevõtja küsida patareidid või aku lõppkasutajalt ringlussevõtu kulude katmist.

Määruse § 6 lõikes 1 on esitatud kogumise määra mõiste. Kogumise määr on konkreetse kalendriaasta protsendimäär, mis saadakse kõnealuse kalendriaasta jooksul kogutud kantavate patareidid ja akude jäätmete massi jagamisel kõnealuse aasta ja kahe eelneva aasta jooksul keskmiselt aastas vahetult lõppkasutajale müüdud või kolmandatele isikutele lõpptarbijatele müümiseks üle antud patareidid ja akude massiga. Määrusega sätestatakse, et 26. septembriks 2012 peab saavutama vähemalt 25%-lise kantavate patareid- ja akujäätmete ning 75%-lise mootorsõidukite patareid- ja akujäätmete kogumise määra ning 26. septembriks 2016 vähemalt 45%-lise kantavate patareid- ja akujäätmete ning 95%-lise mootorsõidukite patareid- ja akujäätmete kogumise määra. Mootorsõidukite patareid- ja akujäätmetele on võrreldes kantavate patareid- ja akujäätmetega sätestatud tunduvalt suuremad kogumise määrad seetõttu, et juba 2005. aastal oli nende kogumise määr umbes 65%, samas kui kantavatel patareid- ja akujäätmetel oli see vaid ligikaudu 6%. Kantavate patareid- ja akujäätmete kogumise määra arvutamisel võetakse arvesse ka elektroonikaromudest eemaldatud patareidid ja akud. Romusõidukitest eemaldatud patareidid ja akusid aga kogumise määra hulka ei arvutata, sest nende rakendatakse romusõidukite kogumise ja taaskasutusse ning ringlusse võtmise nõudeid. Kogumise määra arvutatakse tootjate kaupa. See tähendab, et ettevõtjad, kes koguvad kantavaid või mootorsõidukite patareid- ja akujäätmeid, ja tootjad peavad tagama vähemalt lõigetes 2 või 4 nimetatud kogumise määra nii, et kogumise määr oleks saavutatud kõigi ettevõtjate keskmisena (arvutatakse riigi tasemel). Näiteks kui üks tootja saavutab 31%-lise ja teine 24%-lise määra, siis riigi tasemel on 25%-line kogumise määr saavutatud, sest

nende kahe tootja kogumise määra arvutuslik keskmine on 27,5% $(=(31+24)/2)$. Tööstuslikele patareidele ja akudele kogumise määra ei sätestata. See tähendab, et kõik tööstuslikud patareid ja akujätmed tuleb kokku korjata ja edasisele käitlemisele suunata. Lisas on esitatud tabel koos valemiga, mille abil kogumise määra saavutamist arvutatakse. Kogumise määra arvutamist ja selle täitmise kontrolli rakendatakse esimest korda 2011. aastal. Kogumise määra arvutab probleemtooteregister ja täitmist kontrollib Keskkonnainspektsioon.

Nii kantavate kui ka mootorsõidukite patareid- ja akujätmeid tuleb koguda ka siis, kui määrusega sätestatud kogumise määr on saavutatud. Ettevõtja ei tohi lõpetada patareid- ja akujätmete kogumist siis, kui kogumise määr on saavutatud või korraldada patareid- ja akujätmete kogumist aasta jooksul ainult sellisel viisil, millega oleks tagatud ainult määruses nimetatud miinimummäära täitumine. Määruse eesmärk on kokku korjata nii palju aku- ja patareijätmeid, kui võimalik. Kogumise tõhustamiseks kasutatakse ka teavituskampaaniate abi.

Kogumise määra ja ringlussevõtu sihtarvu arvutamisel tuleb arvesse võtta ka elektroonikaromudest eemaldatud patareid ja akud. Romusõidukite käitlemisel romusõidukist eemaldatud patareid ja akud arvestatakse romusõidukite ringlussevõtu ja taaskasutamise sihtarvude hulka.

Määruse § 7 lõige 1 sätestab jooksva kalendriaasta kestel kogutud patareid- ja akujätmete ringlussevõtu sihtarvud: esiteks, pliipatareide ja -akude ringlussevõtt keskmiselt 65 massiprotsendi ulatuses, sealhulgas patareis ja akus sisalduva plii võimalikult kõrgemal tasemel ringlussevõtt, mis on ilma ülemääraste kulutusteta tehniliselt teostatav; teiseks, kaadmium-nikkelpatareide ja -akude ringlussevõtt keskmiselt 75 massiprotsendi ulatuses, sealhulgas patareis ja akus sisalduva kaadmiumi kõrgemal tasemel ringlussevõtt, mis on ilma ülemääraste kulutusteta tehniliselt teostatav; kolmandaks, muude patareid- ja akujätmete ringlussevõtt keskmiselt 50 massiprotsendi ulatuses. Sihtarvud tuleb saavutada hiljemalt 26. septembriks 2011. a. Kui patareid- ja akujätmed veetakse väljapoole Euroopa Majandusühendust ringlussevõtmiseks, arvestatakse väljaveetud patareid- ja akujätmete ringlussevõtmisega sihtarvude arvutamisel ainult siis, kui tootja tõendab, et need patareid- ja akujätmed on käideldud sarnastel tingimustel nagu need on kehtestatud patareid- ja akujätmete käitlemiseks Eestis või mujal Euroopa Majandusühenduses või OECD riikides.

Määruse §-s 8 sätestatakse, et patareid- ja akujätmed kõrvaldatakse „Jätteseaduse“ kohaselt.

III Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on koostatud EL direktiivi 2006/66/EÜ (Euroopa Liidu Teataja L 266, 26.09.2006, lk 1–14) üle võtmiseks Eesti õigusaktidesse. Täpsema ülevaate artiklite kaupa annab lisas esitatud võrdlustabel.

IV Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse kehtestamine kindlustab patareid- ja akujätmete efektiivsema kogumise viisi kui see on kasutusel täna. Praegu kogutakse patareid- ja akujätmeid põhiliselt kohalike omavalitsuste jäätmejaamades ja ohtlike jätmete kogumispunktides. Ka mõnedes kauplustes (peamiselt fotopoodides) võetakse kasutatud patareid ja akusid tagasi. Olemasolev kogumiskohtade arv aga ei ole piisav, et ainult selle kaudu tagada, et aastaks 2011 korjatakse kokku vähemalt 25% turule lastud patareidest ja akudest. Selleks on vaja laiendada kogumisvõrku. Nii ekspertide (KKM tellitud „Uuring Eestisse sissetoodavate ning turustatavate patareid ja akude koguste, patareid- ja akujätmete käitlemise kohta“, <http://www.envir.ee/108234>) kui ka patareidtootjate endi arvates on lahenduseks see, kui kõik müügikohad, kus müüakse patareid ja akusid,

võtaks vastu ka kasutatud patareisid ja akusid. Ekspertide ja tootjate arvates ei too selline lahendus kaasa olulist negatiivset keskkonnamõju, sest täitunud kogumismahutite tühjendamine on logistiliselt üsna lihtsalt lahendatav, kogumismahutid ei ole ruumiliselt suured ega massilt väga rasked ning neid on võimalik hõlpsasti vedada tootja juurest müügikohta ja vastupidi ilma tühisõite tegemata. Kogumismahuti ei ole ka mahuliselt suur, seega mahub see igasse müügikohta.

Tootjate ja turustajate otsesed kulutused seoses määruse rakendamisega on seotud eelkõige kasutatud patareide ja akude kogumise, ringlusse võtmise või kõrvaldamise süsteemi(de) väljatöötamise, käivitamise, käitamise ning rahastamisega. Tulenevalt määruses sisalduvatest kohustustest, võivad eri hinnangutel patareide ja akude tarbijahinnad veidi kallineda. Siit ka kaudne mõju tarbijale.

Tootja jaoks on suurimaks kulutuseks pärast määruse kehtestamist 2008. aastal müügikohtade jaoks vajaliku arvu kogumismahutite muretsemine. Hiljem kulutused patareide ja akude käitlemiseks vähenevad ning on aastate lõikes enam-vähem samas suurusjärgus. Kuna müügikohtade, kus müüakse patareisid ja akusid, täpne arv ning tootjate arv ei ole teada, siis on raske hinnata vajaliku summa suurust, mis tootjad peaks kulutama kogumismahutite soetamiseks.

Tootjate jaoks tekib uueks kuluallikaks teavitamiskampaaniate korraldamine. Kuna ei ole teada, milliseid teavitamiskampaaniate liike ja kui sageli hakkavad tootjad kampaaniaid korraldama ning kas nad teevad ühiseid kampaaniaid, ei ole võimalik hinnata tekkivate kulutuste suurust.

Määruse kehtestamine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi ning kulude suurenemist avalikus sektoris, sealhulgas järelevalves. Keskkonnaministeeriumi haldusalas ei muutu määruse eelnõu jõustamisel ülesannete ja pädevuste jaotus. Õigusakti kehtestamisega seotud majanduskulude osas kehtib *saastaja maksab* põhimõte ja need kulud kasvavad vastavalt sellele, kui võrd paraneb jäätmekäitluse kui teenuse tase ja kvaliteet, kulude suurust on aga raske prognoosida. Tootjavastutuse põhimõtte rakendamine vähendab kindlasti riigi kulutusi tulevikus, mille ulatus sõltub tootjavastutuse põhimõtte rakendamise ulatusest.

V Määruse jõustumine

Määrus jõustub 26. septembril 2008. See annab nii jäätmekäitlejatele kui ka tootjatele aega uute nõuetega tutvumiseks ning oma tegevuse nendega kooskõlla viimiseks. Osaliselt jõustub määrus 1. jaanuaril 2009 (§ 3 lg 4).

VI Määruse kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning seisukoha saamiseks Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Linnade Liidule, Eesti Maaomavalitsuste Liidule, AMTEL-ile ning Eesti Jäätmekäitlejate Liidule. Kooskõlastamise tulemused ja arvamused on toodud seletuskirja lisa 2.

Jaanus Tamkivi
Minister

Euroopa Liidu õigusaktide ja Vabariigi Valitsuse määruse
„Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise
või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad“ määruse
eelnou võrdlustabel

Määruse eelnõu säte (§, lg, punkt)	EL õigusallikas ja selle nõue (viide, märksõna või tsitaat)	Vastavus EL õigusallikale (vastab, ei vasta, vastab osaliselt)	Mittevastavuse või osalise vastavuse põhjendus	Kooskõlla viimise tähtpäev
1	2	3	4	5
§ 1 lg 1	Art 2 lg 1	Vastab		
§ 2 p-d 1–3	Art 3 p-d 3, 5 ja 6	Vastab		
§ 2 p 4	Art 3 p 15	Vastab osaliselt	Mõistest on jäetud välja turustaja, sest tema suhtes ei rakendu kogumise määra ning sihtarvu täitmise nõue, välja arvatud juhul, kui ta on samal ajal ka tootja.	Ei ole vajadust
§ 3 lg 1	Art 20 lg 3	Vastab		
§ 3 lg 4	Art 20 lg 1	Vastab		
§ 4	Art 7	Vastab		
§ 5 lg 1	Art 8 lg 1	Vastab		
§ 5 lg 4	Art 8 lg 3	Vastab		
§ 5 lg 5	Art 8 lg 1	Vastab		
§ 5 lg 6	Art 8 lg 4	Vastab		
§ 5 lg 7	Art 8 lg 3 viimane lause, art 8 lg 4	Vastab		
§ 6 lg 1	Art 3 lg 17	Vastab		
§ 6 lg 2	Art 10 lg 2	Vastab		
§ 6 lg 3	Art 10 lg 1 lõik 2	Vastab		
§ 6 lg 4	Art 10 lg 3	Vastab		
§ 7 lg 1	Art 12 lg 4, III lisa B osa	Vastab		
§ 7 lg 2	Art 12 lg 3	Vastab		
§ 8	Art 14	Vastab		
§ 9 lg 1	Art 10 lg 1	Vastab		
§ 9 lg 2	Art 12 lg 4	Vastab		
§ 10 lg 2	Art 12 lg 4	Vastab		

Kooskõlastuste ja seisukohtadega arvestamine ja mitteamvestamine

Kooskõlastaja	Tulemus	Märkusega arvestamine või mitteamvestamise põhjendus
Majandus- ja kommunikatsiooni- ministeerium	<p>Kooskõlastatud märkustega.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Täpsustamist vajab § 2 lg- s 2 sätestatud arusaadava keele nõue. 2. Ettepanek märkida määruses sõnaselgelt ühiste kampaaniate korraldamise võimalus nagu seletuskirjas. 3. Ettepanek lisada määrusesse lahuskogumise märgis ja keemilised sümbolid, mille tähendusest lõppkasutaja peaks aru saama (§ 2 lg 5 p 5). 4. Kas tootjal on kampaania korraldamise kohustus ka aastal 2008, kui määrus jõustub 2008. aastal? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arvestatud. § 2 lõike 2 teksti on täpsustatud. 2. Arvestatud. Määrust on täiendatud vastava sättega. 3. Ei arvestatud, kuid § 2 lg 5 punkti 5 sõnastust on muudetud. 4. Arvestatud. Määrust on täiendatud sättega, et kampaaniate korraldamise nõue jõustub 01.01.2009.
Eesti Jäätmeäitajate Liit	Ettepanek tõsta pliipatareide ja –akude ringlussevõtu sihtarvu 75 massiprotsendini.	Ei arvestatud, sest puudub vajadus. 65 massiprotsenti on miinimumnõue, see täheb, et kui tehniliselt on võimalik, siis võib ettevõtja endale ise seada kõrgemad ringlussevõtu määrad kui seda on õigusaktis nõutud.
Eesti Kaubandus- Tööstuskoda	Märkused ja ettepanekud: 1. Paragrahv 2 lg 4 välja jätta ning muuta lõike 1 sõnastust rangemaks. 2. Tööstuslike patareide ja akude kogumine võiks toimuda jäätmejaamade ja kantavate patareide ja akude kogumine turustaja kaudu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arvestatud. 2. Arvestatud osaliselt. Määruse § 4 lõike 1 sõnastust täiendatud nii, et nõue kehtib kantavate ja mootorsõidukite patareide ja akude tagasivõtmisele.
MTÜ EES-Ringlus	Ettepanekud: 1. Täpsustada määruse § 2 lõikes 2 kasutatud väljendit <i>kõigile lõppkasutajatele</i> <i>arusaadavas keeles.</i> 2. Määruse § 2 lõikes 1 lisada sõnade <i>et</i> ning <i>patarei- ja akujäätmed</i> vahele sõnad <i>kantavate</i> <i>patareide ja akude.</i> 3. Jätta määrusest välja § 2 lg 4.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arvestatud, § 2 lg 2 sõnastust täpsustatud. 2. Arvestatud osaliselt. Määruse § 2 lõike 1 sõnastust täiendatud nii, et nõue kehtib kantavate ja mootorsõidukite patareide ja akude tagasivõtmisele. 3. Arvestatud.

	<p>4. Määruse § 4 lõikes 1 lisada sõnade <i>lõppkasutajalt</i> ning <i>patarei- ja akujäätmed</i> vahele sõnad <i>kantavate patareide ja akude</i>.</p> <p>5. Lisada määruse §-le 4 uus lõige (mootorsõidukite patarei- ja akujäätmete kogumise kohta).</p>	<p>4. Arvestatud osaliselt. Lõike sõnastust täiendatud nii, et nõue kehtib kantavate ja mootorsõidukite patarei- ja akujäätmete kohta.</p> <p>5. Ei arvestatud, sest mootorsõidukite patarei- ja akujäätmete kogumise nõue on sätestatud koos kantavate patarei- ja akujäätmete kogumise nõudega.</p>
AMTEL	Ei esitanud arvamust ega ettepanekuid.	
Eesti Maaomavalitsuste Liit	<p>Märkused:</p> <p>1. Paragrahv 4 lg 2 on vastuolus „Jäätmeseaduse“ § 65 lõikega 2.</p> <p>2. Paragrahv 4 lõikes 1 ei väljendu selgelt, et tootja peab patarei- ja akujäätmed tagasi võtma tasuta.</p> <p>3. Seletuskirjas selgitatud, et KOV-ga võrdsustatakse ka KOV jäätmejaamas toimetav jäätmekäitleja, kuid eelnõu tekstis see ei ilmne.</p>	<p>1. Arvestatud. Nimetatud lõik on määruse eelnõust kustutatud.</p> <p>2. Arvestatud, lõiget 1 on vastavalt täiendatud.</p> <p>3. Arvestatud, vastavat sätet on täiendatud.</p>
Eesti Linnade Liit	<p>Märkused ja ettepanekud:</p> <p>1. Määruses on defineeritud mõisteid vähendatud mahus, mistõttu võib oletada, et rakendajatel tekib raskusi määruse rakendamiseга.</p> <p>2. Paragrahvi 2 lg 5 p 2 on liiga leebes vormis. Ettepanek muuta selle sõnastust konkreetsemaks.</p> <p>3. Paragrahv 4 lõikes 1 ei ole välja toodud, et tootja peab patarei- ja akujäätmed tagasi võtma tasuta.</p> <p>4. Paragrahv 4 lg 2 on vastuolus „Jäätmeseaduse“ § 65 lõikega 2. Ettepanek muuta lõike 2 sõnastust välja pakutud kujul.</p> <p>5. Kogumise määrad on liiga madalad. Seletuskirjas ei ole toodud, miks nii madalad kogumise määrad kehtestatakse.</p>	<p>1. Ei arvestatud. Mõisted, mida ei ole määruses defineeritud, on defineeritud „Jäätmeseaduses“ või teistes seadustes. Puudub vajadus dubleerida mõisteid.</p> <p>2. Arvestatud. Sõnastust muudetud.</p> <p>3. Arvestatud, lõiget 1 on vastavalt täiendatud.</p> <p>4. Ei arvestatud, sest nimetatud lõige 2 võeti eelnõust välja.</p> <p>5. Arvestatud osaliselt. Täiendati nii määruse eelnõu kui ka seletuskirja. Kogumise määrad olid mõeldud ainult kantavate patarei- ja akujäätmetele. Lisati kogumise määrad mootorsõidukite patarei- ja akujäätmetele.</p>